

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

О. М. Карліна

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА З ІСТОРІЇ

*Методичні рекомендації до виконання,
оформлення та захисту кваліфікаційних робіт*

Луцьк 2022

УДК 93/94:[378.22:001.817(072)

К 23

Рекомендовано до друку науково-методичною радою університету,
протокол № 10 від 21 червня 2022 р.

Рецензенти:

Давидюк Руслана Петрівна, доктор історичних наук, професор
Рівненського державного гуманітарного університету;

Баран Володимир Кіндратович, доктор історичних наук, професор
Волинського національного університету імені Лесі Українки.

К 23 **Карліна Оксана Миколаївна**

Магістрська робота історії (методичні рекомендації до виконання,
оформлення та захисту кваліфікаційних робіт). – Луцьк, 2022. – 48с.

Методична розробка підготовки магістрів:

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки;

спеціальність 032 Історія та археологія;

ОПП «Історія, європеїстика, археологія»

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта/Історія

ОПП «Середня освіта. Історія, правознавство»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЕТАПИ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	5
2. РОБОТА З ТЕКСТАМИ ДЖЕРЕЛ І ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	10
3. СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ТА ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НИХ	13
4. ФОРМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	18
5. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.	21
6. ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	30
7. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ПЕРЕДНЬОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	31
8. НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.	34
9. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ (ТЕЗАУРУС).....	35
ДОДАТКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48

ВСТУП

«Науково-методичні рекомендації до виконання магістерської роботи з історії» розроблені для студентів, який навчаються за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальністю 032 Історія та археологія, освітньо-професійною програмою «Історія, європеїстика, археологія» та галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта. Історія, освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Історія, правознавство» освітнього ступеня «магістр». Подано детальні методичні рекомендації та вимоги щодо підготовки, змісту і структури, написання, оформлення та захисту магістерської роботи з історії.

Рекомендації підготовлені на підставі Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів Міністерства освіти і науки України, «Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проєкти) Волинського національного університету імені Лесі Українки, «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки», «Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський рівні освіти», а також узагальненого досвіду, нагромадженого на кафедрі історії України та археології і кафедрі всесвітньої історії Волинського національного університету імені Лесі Українки.

1. ЕТАПИ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Згідно з ОПП «Історія, європеїстика, археологія» та ОПП «Середня освіта. Історія, правознавство» освітнього ступеня «магістр» магістерська робота – це кваліфікаційна робота і вид державної атестації студентів, яку виконують випускники освітнього ступеня «магістр», перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраної спеціальності. Вона також є видом самостійно виконаної наукової роботи, який дає можливість виявити рівень наукової підготовки студента/ки з означеної спеціальності, його/її здібностей аналізувати стан проблем у галузі історичної науки і методики навчання історії, розробляти необхідні пропозиції.

Магістерська робота – це важливе самостійне навчально-наукове дослідженням студент/ки, що здобуває освіти за другим (магістерським) рівнем. Написання та захист магістерської роботи є одним з етапів підготовки студента/ки за обраним напрямом відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». За змістом магістерська робота – це науково-кваліфікаційне дослідження, яке дає змогу з'ясувати рівень знань студентів та вміння використовувати й застосовувати їх на практиці. Виконання роботи демонструє знання студентом/кою наукової історичної літератури і набуті навички її самостійного аналізу. Робота повинна ґрунтуватися на сучасній методології історичної науки, містити елементи наукової новизни та сприяти ефективному вирішенню досліджуваної проблеми.

Магістерська робота як дослідження покликана виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студентів, їхню здатність застосовувати одержані знання до вирішення конкретних проблем.

Мета магістерської роботи – систематизувати, закріпити, розширити та поглибити теоретичні й практичні знання студента/ки з історії та методики її навчання, стимулювати розвиток творчого мислення та розвивати навички самостійної науково-дослідної роботи. Магістерська робота повинна бути самостійним і творчим дослідженням студента/ки, засвідчити здатність її

автора/ки критично мислити та його/її вміння аргументувати висновки, набути досвіду з їх прилюдного захисту.

У ході виконання магістерської роботи студент/ка має продемонструвати такі вміння і навички:

- у галузі *джерелознавства* – вміння відбирати джерела, датувати і класифікувати їх, робити описи джерел, аналізувати їх, здобувати з них інформацію з допомогою різних дослідницьких методик, вміння верифікувати джерела (тобто провести генетичний аналіз походження відомостей, які в них містяться, і перевірити їх на достовірність);
- у галузі *історіографії* – знання літератури з історії проблеми, яка вивчається, вміння її класифікувати, встановлювати наступність поглядів на цю проблему, вміння застосовувати компаративістський аналіз, тобто порівняльний аналіз поглядів на те чи інше питання;
- у галузі *методики навчання історії* в закладах загальної середньої освіти – вміння використати матеріал теми магістерської роботи у шкільному курсі історії згідно з навчальними програмами
- у галузі *бібліографії* – вміння збирати літературу, знання правил бібліографічного оформлення посилань, переліку використаних джерел і літератури.

Для захисту магістерської роботи необхідні власні публікації студента у наукових виданнях і апробація результатів роботи на конференціях різного рівня у вигляді статей у зареєстрованих (друкованих чи електронних) наукових виданнях і/або матеріалів доповідей наукових конференцій і/або методичних посібниках (чи розділах у них). Під час обрання журналу чи збірника для опублікування результатів наукового дослідження бажано користуватися «Переліком наукових фахових видань України», затвердженим Міністерством освіти і науки України (URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadrivvishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya>).

Організацію та контроль процесу підготовки і захисту магістерських робіт

забезпечують завідувачі кафедри історії України та археології і кафедри всесвітньої історії. Безпосереднє керівництво магістерською роботою студента/ки виконує науковий керівник, обов'язком якого є допомога у складанні плану роботи; надання консультацій з пошуку літератури і джерел; контроль за дотриманням календарного плану-графіку виконання роботи; ходом виконання магістерської роботи; оцінка якості виконання роботи та її відповідності вимогам. Науковий керівник роботи знайомить студента/ку з вимогами щодо підготовки та захисту магістерської роботи; падає допомогу у розробці календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи) і в підготовці роботи до захисту; готує відгук на магістерську роботу та розкриває її зміст під час виступу на захисті магістерської роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії (далі: ДЕК).

Студент/ка може отримати консультацію наукового керівника відповідно до графіка проведення індивідуально-консультативної роботи науково-педагогічних працівників кафедр.

Тематику магістерських робіт визначає кафедра історії України та археології і кафедра всесвітньої історії відповідно до переліку компетентностей, зафіксованим в ОПП освітнього рівня «магістр» спеціальностей 032 Історія та археологія, 014 Середня освіта. Історія. Її щорічно переглядають, уточнюють, доповнюють з урахуванням сучасних напрямів розвитку історичної науки і тем науково-дослідних робіт кафедр та кожного навчального року затверджують на засіданні кафедр до початку навчального року.

Тематика магістерських робіт пропонуються студентам для вибору на початку навчального року. При виборі теми магістерської роботи рекомендовано керуватися такими критеріями: актуальність і перспективність обраної теми; ступінь її представлення в історіографії; наявність достатньої для розкриття теми джерельної бази та її доступність для студента; можливість виконання теми на цій кафедрі; особисті наукові інтереси студента.

Студент/ка може запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. Перевага надаються темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника. Вибрану тему студент/ка погоджує з науковим керівником. Студент/ка має право вибрати наукового керівника магістерської роботи.

Для затвердження теми магістерської роботи та призначення наукового керівника студент/ка подає письмову заяву на ім'я декана факультету не пізніше 15 вересня навчального року із зазначенням обраної теми. Заяву студента/ки підписують завідувач відповідної кафедри і науковий керівник; вона зберігається на кафедрі (див. додаток А. *Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи*). До 25 вересня на засіданні кафедри затверджують теми та наукових керівників магістерських робіт з числа професорів і доцентів відповідно до навчального навантаження та наукових інтересів.

Не пізніше 15 листопада поточного навчального року перелік тем усіх магістерських робіт, які виконуватимуться на двох кафедрах, та наукових керівників затверджує вчена рада факультету історії, політології та національної безпеки.

Уточнення у формулюванні затвердженої теми може бути внесене лише за згодою наукового керівника і затвержене на засіданні кафедри та радою факультету не пізніше дати погодження ректором списку допуску студентів до державної атестації. Довільна зміна студентом/кою теми своєї роботи не допускається.

Після затвердження на кафедрі теми студент/ка отримує завдання від наукового керівника і разом із ним розробляє індивідуальний план-графік виконання магістерської роботи із зазначенням усіх етапів та термінів виконання, який підписує студент/ка, науковий керівник та затверджується на засіданні відповідної кафедри (див. додаток Б. *Форма завдання на випускну кваліфікаційну роботу та зразок індивідуального плану-графіка виконання магістерської роботи*). Він складається у двох примірниках, один з яких

одержує студент/ка, інший зберігається на кафедрі. Зміна плану-графіка виконання кваліфікаційної роботи допускається тільки за згодою наукового керівника

Процес написання магістерської роботи складається з кількох етапів:

– підготовчого: студент/ка вибирає тему і складає індивідуальний план-графік;

– основного: студент/ка опрацьовує джерела та наукову літературу з теми дослідження та відповідно до плану пише текст роботи разом із висновками та додатками для подання науковому керівникові з метою перевірки; готує публікації з теми дослідження;

– оформлювального: студент/ка вносить доповнення і виправлення до тексту відповідно до рекомендацій наукового керівника та завершує оформлення магістерської роботи орієнтовно за два місяці до дати захисту на засіданні ДЕК;

– підсумкового: студент/ка отримує відгук керівника та рецензію на магістерську роботу від фахового історика (доктора наук чи кандидата), як правило, з іншої кафедри або ЗВО; проводиться попередній захист на кафедрі, за результатами якого робота рекомендується чи не рекомендується до захисту. Кафедра має право не пізніше як за 20 днів до дати захисту рекомендувати відсторонення студента/ку від виконання роботи, якщо вона не буде виконана вчасно з причин його/її неорганізованості чи недисциплінованості, що обов'язково фіксується в рішенні кафедри. Це є підставою для порушення клопотання про відрахування студента/ки за невиконання навчального плану.

Інформація студентів і наукових керівників про хід виконання магістерських робіт заслуховується на засіданнях кафедри кожного семестру. При цьому визначається, які труднощі виникли у студента/ки та яких заходів треба вжити для їх подолання. Якісна робота над магістерською передбачає консультації в наукового керівника і обов'язкове подання чернетки роботи.

Магістерську роботу треба подавати (реєструвати) на кафедру у вигляді підготовленого переплетеного рукопису, видрукуваного за допомогою

комп'ютерної техніки. Для відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії та довідки перевірки роботи на плагіат необхідно впести три конверти («файлики»). Завершену та належно оформлену магістерську роботу підписує завідувач кафедри на титульному аркуші із зазначенням номеру протоколу засідання кафедри про рекомендацію до захисту. Далі роботу реєструють на кафедрі (лише за одночасного подання роздрукованого та електронного (на диску) варіантів роботи).

2. РОБОТА З ТЕКСТАМИ ДЖЕРЕЛ І ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Для складання бібліографії з теми кваліфікаційної роботи можна використати наявні в бібліотеках систематичні каталоги, в яких назви робіт подані за галузями знань; алфавітні каталоги, в яких картки розташовані за абеткою прізвищ авторів; різні бібліографічні довідкові видання; покажчики з окремих тем; посилання в монографіях, енциклопедіях тощо.

При вивченні літератури переважно рекомендується починати знайомство з робіт загального характеру, а потім переходити до робіт, які висвітлюються конкретні проблеми, хоча можливий виняток.

Збір матеріалу для магістерської роботи відбувається у формі витягів з джерел і літератури. Витяги можна робити різними способами. Пропонується така методика:

- витяги робити на окремих аркушах; на кожному аркуші – лише один витяг;

- у верхньому лівому кутку зазначається посилання на те, звідки взято цей витяг. Ці посилання знадобляться для того, щоб у ході написання магістерської можна було оформити посилання, вже не звертаючись до прочитаних книг і статей;

- у верхньому правому кутку вказується пункт плану роботи (розділ, підрозділ), до якого відноситься цей витяг. Якщо одна й та ж фраза

(фрагмент) джерела відноситься одразу до двох і більше пунктів плану, необхідно зробити декілька однакових витягів, вказавши для кожного відповідний пункт плану;

- витяги можна робити у формі повної цитати (у лапках), а також підкреслити основні моменти, основну думку (думки), які містяться в цій цитаті.

Після того, як будуть зроблені всі витяги, їх потрібно згрупувати по пунктах (розділах і підрозділах) плану роботи. (Саме для цього робились помітки у верхньому правому кутку кожного витягу).

Текст магістерської роботи пишеться на підставі зроблених витягів:

- візьміть усі витяги, які відносяться до першого розділу, перегляньте їх і складіть робочий план майбутнього розділу;

- розкладіть витяги відповідно до цього плану, у тій послідовності, в якій ви будете використовувати їх при написанні тексту;

- пишіть текст розділу, підтверджуючи думку посиланням на джерело або дослідження, переписуючи в посиланні те, що записано у верхньому лівому куті кожного витягу.

Таким чином пишеться текст кожного з розділів магістерської роботи. При написанні тексту не зловживайте прямими цитатами. Краще викладати думку джерела своїми словами, обов'язково посилаючись на це джерело, а цитувати варто найяскравіші думки джерела. Такі цитата, з одного боку, є ілюстраціями, а з другого – вносять якби колорит епохи в магістерську роботу. Посилання на декілька робіт, наведені в одній підрядковій примітці, відділяються одне від другого крапкою з комою. Не рекомендується вести виклад матеріалу від першої особи однини – «я вважаю», «я встановив/ла». Такі твердження краще висловлювати у безособовій формі – «аналіз матеріалу засвідчує, що ...», «можна зробити висновок», «джерела дозволяють припустити, що ...» тощо. При згадуванні у тексті осіб повне ім'я ставляться перед прізвищем (наприклад, Марія Кравченко). Коли ця ж особа згадується вдруге, то слід обмежитися ініціалом імені, який ставиться перед прізвищем.

Якщо імені чи ініціалів не вдалось встановити, що це зазначається у підрядковій примітці.

З наукової літератури «витягуються» тільки невідомі вам з джерела факти з посилання на книгу чи статтю, звідки ви цей факт взяли, і цитуються думки авторів з того чи іншого питання. Переписувати з літератури інформацію, яку студенти повинні знайти в джерелі, не треба. Це веде до зниження оцінки за магістерську роботу.

Магістерську роботу виконують державною мовою незалежно від обраної теми. Мова роботи має бути чіткою і зрозумілою, автор повинен дотримуватися наукового стилю та не вдаватися до публіцистичного викладу матеріалу. Текст роботи повинен відображати самостійність авторського дослідження. Доцільно уникати довгих речень з кількома підрядними. На підставі осмислення й узагальнення праць інших дослідників студент повинен самостійно викладати власний погляд, уникати поверховості й описовості у висвітленні досліджуваних питань, стежити за тим, щоб у роботі не було повторень, суперечностей між наведеними власними міркуваннями, джерельним матеріалом тощо. Недопустимо загроможувати текст роботи цитатами, прикладами, фактами, цифровим матеріалом без будь-якого аналізу та авторських висновків. Також необхідно бути коректним у веденні дискусії з іншими авторами, матеріал яких використано в роботі.

Чернетка курсової роботи оформлюється так же, як і остаточний варіант. Єдиний виняток – у чернетці можуть бути перекреслення, виправлення, вставки тощо.

Написання чистового варіанту магістерської полягає в тому, що до тексту вносяться виправлення відповідно до зауважень наукового керівника, і вся робота переписується.

3. СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ТА ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НИХ

Магістерська робота повинна ґрунтуватися на сучасній методології історичної науки, розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни, сприяти ефективному вирішенню досліджуваної проблеми та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та впровадження в сферу практичної діяльності.

Обов'язковими структурними елементами випускної кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, анотації (українською та англійською мовами), зміст, вступ, перелік умовних скорочень (за необхідності), основна частина (складається з кількох розділів), висновки, список використаних джерел і літератури, додатки (за необхідності). Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки. Назва розділу (у тому числі й слово «Розділ» і номер) пишуться на верхньому рядку нової сторінки по середині рядка. Підрозділи починаються на тій же сторінці, на якій закінчився попередній текст; номер і назва підрозділу пишуться по середині рядка. Основному тексту кожного розділу може передувати короткий вступ кількома реченнями.

Обсяг магістерської роботи повинен складати 80–100 сторінок без урахування додатків та списку джерел і літератури.

Титульний аркуш роботи має відповідати встановленій в університеті формі (див. додаток В. *Зразок титульного аркушу випускної кваліфікаційної роботи*) та містити такі відомості: найменування закладу вищої освіти, де виконана магістерська робота, та його підпорядкування; назва факультету та випускової кафедри; прізвище, ім'я, по батькові автора; назва магістерської роботи; відомості про спеціальність і освітню програму, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; його науковий ступінь, вчене звання; місце і рік.

На титульному аркуші магістерської роботи обов'язково зазначається: «На правах рукопису», «Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»;

«Рекомендовано до захисту», що підтверджується номером протоколу засідання випускової кафедри і підписом завідувача.

На початку магістерської роботи для ознайомлення зі змістом та результатами наукового дослідження подаються **анотації** українською та англійською мовами.

Анотація – це узагальнений короткий виклад основного змісту кваліфікаційної роботи (див. додаток Г. *Зразок анотації*). Анотація, як скорочена форма представлення наукового тексту, має бути інформативною, зрозумілою, чітко і логічно викладеною. У тексті анотації не варто використовувати загальні фрази, а також висвітлювати несуттєві деталі й загальновідомі положення.

В анотації магістерської роботи мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням актуальності дослідження; об'єкту дослідження; предмету дослідження; мети дослідження; основних завдань дослідження; основних результатів дослідження.

В анотації також вказуються прізвище та ініціали здобувача; назва магістерської роботи. Завершується анотація ключовими словами (словосполученнями), сукупність яких повинна відповідати основному змісту праці. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому в алфавітному порядку, а їх кількість – 5–7.

Обсяг анотації – не менше 1800 знаків без пробілів разом (одна сторінка друкованого тексту через один інтервал, розмір шрифту – 14).

Зміст містить назви та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків (див. додаток Д. *Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи*). Зміст подають на початку кваліфікаційної роботи.

Перелік умовних позначень вводиться, якщо в роботі вжита маловідомі скорочення. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх розшифровку. Якщо позначення

повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ містить загальну характеристику кваліфікаційної роботи, яка подається у певній послідовності. Вступ включає актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мету і завдання дослідження, територіальні межі дослідження та їхнє обґрунтування, хронологічні межі дослідження та їхнє обґрунтування, практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження, опис структури роботи. Обсяг вступу не повинен перевищувати декілька сторінок.

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують *актуальність* та доцільність роботи для розвитку історичної науки.

Формулюють *мету роботи і завдання*, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати тему роботи.

Практичне значення одержаних результатів – ця частина вступу містить відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання в наступних історичних досліджень і практичних навчальних курсах у ЗВО або в процесі навчання історії в середній школі. Якщо результати дослідження магістерської роботи зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) були впроваджені у закладах загальної середньої освіти, то підтвердженням має

служувати довідка, оформлена на бланку установи та завірена у встановленому порядку.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка із оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також подати бібліографічний опис публікації з теми дослідження.

Структура магістерської роботи. Зазначається структура та обсяг магістерської роботи, вказується кількість використаних джерел і літератури, кількість додатків. Наприклад, «Робота складається зі «Вступу», чотирьох розділів, «Висновків», переліку використаних джерел та літератури і «Додатків». Перший розділ присвячений У другому розділі йдеться про» і так далі.

Основна частина. Складається з розділів і підрозділів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань випускної кваліфікаційної роботи. У змісті першого розділу основної частини подають історіографічний огляд опрацьованої наукової літератури з теми дослідження, аналіз інформаційного потенціалу історичних джерел, використаних у роботі, та виклад основних методів, принципів і підходів, на яких базується робота; звертають увагу на трактування категорій і понять, вжитих у дослідженні.

Основний текст складається з розділів, які поділені на два-три підрозділи. Принцип поділу на розділи може бути хронологічний, проблемно-тематичний, комбінований. Кожен розділ і підрозділ повинні мати назву. Назви розділів не повинні повторювати назви роботи, а назви підрозділів – назви розділів. У кінці кожного підрозділу слід сформулювати короткі висновки, а в кінці розділу – висновки з розділу. Основні розділи повинні мати посилання на використовувані джерела і літературу, що дозволяє представити повноту й аргументованість дослідження.

Студентам, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Історія, правознавство», слід пам'ятати, що останній розділ магістерської роботи повинен розкривати методику використання матеріалів дослідження у практичній роботі вчителя закладів загальної середньої освіти.

Висновки є самостійною частиною роботи. Їх формулюють до всієї магістерської роботи на підставі висновків до розділів, але не повторюють їх, а узагальнюють. Висновки відображають вирішення завдань, поставлених у вступі. Вони не можуть містити нових фактів, аргументів, свідчень, а логічно витікати з основного тексту роботи.

Висновки повинні містити також пропозиції та побажання щодо подальшого дослідження обраної теми.

Список використаних джерел і література. До переліку вносяться всі джерела й література, які використані в цій магістерській роботі. Не можна вносити до переліку ті роботи, які не були опрацьовані в магістерській роботі й не використовувалися, тобто не можна переписувати посилання з прочитаних книг.

Способом упорядкування матеріалу у списку є розміщення прізвищ авторів або назв творів за абеткою (див. додаток Е. *Приклади оформлення списку джерел і літератури*). Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинного стандарту з бібліотечної справи. Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку подавати ті, які записані кирилицею, а потім латиницею (за абеткою). Кількість використаних джерел і літератури, зазвичай, складає не менше 70 у магістерській роботі.

До **додатків** доцільно включити таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. Обов'язково треба вказувати джерела, звідки вони запозичені. Якщо додатки (наприклад, таблиці, діаграми, схеми тощо) складені автором роботи, то слід вказати, на підставі яких джерел складені ці додатки. На кожний додаток повинно бути посилання в тексті роботи.

4. ФОРМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота друкується на аркушах білого паперу формату А 4 (210x297 мм) з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14, вирівнювання основного тексту – по ширині; абзацний відступ – 1,25 мм, береги: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. У тексті документа необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документа.

Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису, використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, засобів художньої літератури, нових іншомовних запозичень тощо.

Текст основної частини поділяють на розділи і підрозділи. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої). Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Такі структурні частини магістерської роботи, як ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ не мають порядкового номера. Розділи і підрозділи нумерують арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера ставлять крапку і друкують заголовок розділу. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера

підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.2.; 1.3.).

Не допускається розташування назв підрозділів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати один інтервал.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами без знаку № у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють

Рисунки (графіки, схеми, діаграми) фотознімки потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На них повинні бути посилання у тексті. Якщо вони створені не автором роботи, необхідно зробити відповідні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав. Рисунки і фотознімки, які займають більше половини аркуша, треба переносити в додатки. На них також повинні бути посилання в тексті.

Рисунки і фотознімки повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під зображенням. За необхідності під ними також розміщують пояснювальні дані. Рисунки позначаються словом «Рисунок...», яке разом із назвою розташовують перед пояснювальними даними. Наприклад, Рисунок 4.2. Динаміка чисельності... або Рис. 4.2. Динаміка чисельності...

Рисунки потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу за винятком тих, які наведені у додатках. Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера, відокремлених крапкою. Наприклад, другий рисунок третього розділу позначається як Рисунок 3.2 або Рис. 3.2.

Посилання на рисунок у тексті роботи вказують порядковим номером рисунка разом із скороченням слова «дивись», наприклад, див. рис. 1.2.

Цифровий матеріал здебільшого оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці, які займають більше половини аркуша, треба переносити в додатки. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті.

Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, друга таблиця третього розділу позначається як Таблиця 3.2.

Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Приклад побудови таблиці
Таблиця (номер).

Назва таблиці

Головка						Заголовки граф
Рядки						
	Боковик (заголовки рядків)		Графи (колонки)			

Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф зазначають в однині.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.» У повторних посиланнях на таблиці треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

У додатках уміщують матеріал, який не може бути послідовно розташований в основній частині через великий обсяг, суто технічний характер або внаслідок неможливості способу відтворення (викладений на папері іншого формату).

Додатки потрібно оформлювати як продовження рукопису, розташовуючи відповідно до появи посилань на них у тексті. Додатки повинні мати спільну з рукописом наскрізну нумерацію сторінок.

Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком Г, І, Є, І, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А; Додаток Б. Якщо у тексті один додаток, то він позначається як Додаток А.

Рисунки і таблиці, що є у тексті додатків, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад, третій рисунок Додатка А позначається як «Рисунок А.3» тощо.

5. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

При написанні випускної кваліфікаційної роботи студент/ка повинен/на давати посилання на джерела і літературу, відомості з яких наводяться в дослідженні, або на ідеї, проблеми, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документ і перевірити достовірність цитованих відомостей, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання необхідні при цитуванні, запозиченні матеріалу з інших джерел (таблиць, схем, ілюстрацій), при згадування чи аналізі робіт того чи

іншого автора. Їх роблять у формі підрядкових приміток шрифтом 10 і розміщують внизу кожної сторінки. Від основного тексту посилання відділяються горизонтальною лінією, яка доходить до середини рядка. Нумерація приміток може бути суцільною або починатися з першої на кожній сторінці. Знак посилання, якщо примітка відноситься до окремого слова, повинен стояти одразу після цього слова; якщо ж воно відноситься до речення (або цілого абзацу), то в кінці речення (абзацу) перед крапкою.

Цитування документу може бути прямим, коли вказується сторінка книги або збірника (журналу), чи непрямим, коли думка автора приводиться не дослівно. В таких випадках перед посиланням на документ ставлять: Див.: Наприклад, у тесті роботи читаємо: Оцінюючи договір в Труа, автор наголосив, що цей договір був типовою феодалною угодою між двома родами, оскільки перешкоджав процесам творення французької нації, хоча не загрожував французам мовно-культурною асиміляцією. Примітка буде так оформлена: Див.: Ададуров В. Історія Франції. Королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття. Львів, 2022. С. 175.

Якщо цитування робиться не за першоджерелом, а за роботою іншого автора, цей факт треба обумовити в підрядковій примітці таким чином: Цит. за: Далі йде опис документа, звідки запозичена цитата. Наприклад, в тексті роботи читаємо: Візантійський імператор Роман Лекапен вказував: «Існування дрібної земельної власності приносить нам величезну користь: саме вона забезпечує державу рекрутами і є основним джерелом податкових надходжень». Примітка буде оформлена так: Цит. за: Острогорський Г. Історія Візантії. Львів, 2002. С. 243.

Примітки повинні бути оформлені відповідно до бібліографічних вимог. Якщо в переліку джерел і літератури дається повний бібліографічний опис книги чи статті, то в підрядковій примітці передбачені різні способи скорочення обсягу відомостей.

Наприклад, у переліку літератури: Фірігос А. Вступ до історії патристичної та візантійської філософії (від початків християнства до

іконоборства); перекл. С. Угрин, наук. ред. М. Горяча. Львів: Вид-во УКУ, 2017. 280 с.; Мицько І. Болгарський царевич Боян на Волині. Життєпис діяча. *Старий Луцьк: матеріали наук. конф. «Любартівські читання»*, м. Луцьк. 22–23 травня 2013 р. Луцьк: Волинські старожитності, 2013. Вип. ІХ. С. 114–131; Розанов В. В. Заметки об исторических годовщинах; предисл. А. Николюкина. *Историк и художник*. 2004. № 1. С. 22–28;

у підсторінковій примітці: Фірігос А. Вступ до історії патристичної та візантійської філософії. Львів, 2017. С. 38. Мицько І. Болгарський царевич Боян на Волині. Життєпис діяча. *Старий Луцьк*. Луцьк, 2013. Вип. ІХ. С. 118. Розанов В. В. Заметки об исторических годовщинах. *Историк и художник*. 2004. № 1. С. 26.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні позначається трьома крапками, взятими у квадратні дужки;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім; пряме цитування конкретного джерела має бути не більше як один абзац. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати двох. Не потрібно подавати цитати у висновках;

е) якщо автор роботи виділяє деякі слова, то робиться відповідне застереження, наприклад, (курсив наш. – М. М.), (підкреслено мною. – М. М.), (розрядка моя. – М. М.).

Приклади оформлення приміток (зверніть увагу на розділові знаки).

а) книга: Охріменко О. Повсякденне життя міст Англії XI–XIII століття. Київ, 2019. С. 94.

Источниковедение истории южных и западных славян. Феодалный период. Москва, 1998. С. 112.

б) стаття в журналі або у збірнику статей:

Моця О. П. Синьоводська битва та її наслідки в контексті історії середньовічної Європи. *Український історичний журнал*. 2012. № 2. С. 6.

Лучик С. Формування географічних назв у зв'язку з етнолінгвістичними процесами в басейні річки Синюхи. *Центральна Україна за доби класичного середньовіччя: студії з історії XIV століття*. Київ, 2008. С. 130.

Якщо ви вперше посилаєтесь на джерело, монографію чи статтю, у посиланні повинен бути повний опис. Якщо ви посилаєтесь на джерело, монографію або статтю вдруге, втретє і так далі, посилання повинно бути скорочене. Є такі правила скорочення посилань:

а) не вказувати вихідні дані книг, назви і вихідні дані журналів і збірників. Наприклад,

Моця О. П. Синьоводська битва та її наслідки в контексті історії середньовічної Європи. С. 7.

Лучик С. Формування географічних назв у зв'язку з етнолінгвістичними процесами в басейні річки Синюхи. С.131.

б) якщо назва надто довга, її можна скоротити, вказавши в першому посиланні на це видання, як ви саме скорочуєте:

Перше посилання: Волощук М. М. Руські переселенці в Угорщині XII–XIV ст.: обов'язки та соціальне становище. *Український історичний журнал*. 2012. № 4. С. 23 (далі – Волощук М. М. Руські переселенці в Угорщині XII–XIV ст. ...).

Друга й наступні посилання: Волощук М. М. Руські переселенці в Угорщині XII–XIV ст. ... С. 25.

Це ж правило стосується й усіх аббревіатур такого типу, як *ПСРЛ* (*Полное собрание русских летописей*) чи *MHG* (*Monumenta Historiae Germanica*). У першому посиланні дається повне назва, а в дужках вказується аббревіатура; в наступних посиланнях – тільки аббревіатура.

в) якщо посилаєтесь лише на якусь одну книгу чи статтю одного й того ж автора, то у другому і наступних посиланнях на неї пишуться прізвище та ініціали автора, далі «Вказ. пр.» або «Указ. соч.» (якщо книга російською мовою) і номер сторінки:

Яковенко Н. Вказ пр. – С. 43.

Якщо використовується більше однієї роботи одного автора, то використовувати «Вказ. пр.» не можна, оскільки буде незрозуміло, на яку саме роботу цього автора ви посилаєтесь. Тоді треба використовувати до кожного видання правила скорочення назви, описані в пункті «б».

г) якщо на одній і тій же сторінці ви посилаєтесь на якесь одне видання, то друге й наступні посилання на нього виглядають так:

Там само. (якщо посилаєтесь на ту ж сторінку, що й в попередньому посиланні).

Там само. С. 67. (якщо посилаєтесь на іншу сторінку, ніж у попередньому посиланні).

д) якщо наступне посилання на книжку чи статтю належить тому ж автору, що й попереднє, то вказуємо «Його ж» чи «Її ж»,

Посилання на літературу, видану з використання латинської абетки, робляться аналогічно. Наприклад,

Wyczański A. Polska – Rzeczą Pospolitą szlachecką. 1454–1764. Warszawa, 1965. S. 47.

Якщо наступне посилання на тій же на ту ж книгу, то замість «Там само» пишемо латинський варіант:

Ibid. S. 79. (слов'янськими мовами сторінка частіше S.).

Ibid. P. 89.

Якщо наступне посилання належить тому ж автору, що й попереднє, то замість українського «Його ж» чи «Її ж», використовується латинський «Idem».

Оформлення списку використаних джерел і літератури.

Список має таку структуру: неопубліковані джерела, опубліковані джерела, перелік літератури, опублікованої з використанням кириличної абетки (українською, російською, білоруською і болгарською мовами), перелік літератури, опублікований з використанням латинської абетки. У тексті ці частини переліку не мають заголовків, а відділяються один від одного інтервалом розміром в один рядок. Перелічені джерела і література нумеруються.

Неопубліковані джерела розміщуються за абеткою за назвами сховищ (архівів, відділів рукописів тощо), «у середині» кожного сховища – за порядковими номерами фондів, описів і справ.

Опубліковані джерела розміщуються в переліку за абеткою.

Перелік літератури також будується за абеткою: за прізвищами авторів і назвами робіт без автора. Якщо використані роботи одного автора – за назвами робіт цього ж автора. У перелік включаються не лише роботи, на які в роботі є посилання, але й ті, що вивчались, але не згадані в тексті. Якщо книжка має два і більше видань, то зазначається, яке видання ви використовували. У кожній позиції переліку обов'язково вказується місце видання (назви усіх міст пишуться повністю), видавництво і загальна кількість сторінок книги або номери сторінок, які займає у журналі чи збірнику використана вами стаття.

Приклади бібліографічного опису книг:

Книги одного автора:

Войтович Л. Княжа доба на Русі: портрети еліти. Біла Церква: Видавець Олександр Пшонківський, 2008. 480 с.

Ле Гофф Ж. Цивілізація середньовікового Запада; пер. с фр.; под общ. ред. В. А. Бабинцева; послесл. А. Я. Гуревича. Екатеринбург: У-Фактория, 2005. 560 с.

Сорочан С. Б. Византия. Парадигмы быта, сознания и культуры: учеб. пособие. Харьков: Майдан, 2011. 952 с.

Belting H. Bild und Kunst: Eine Geschichte des Bildes vor dem Zeitalter der Kunst. München: C. H. Beck, 1990. 700 S.

Книги двох авторів:

Господаренко О. В., Кузовков В. В. Історія Візантії. Хрестоматія: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2014. 370 с.

Kazhdan A. P., Constable G. People and Power in Byzantium: An Introduction to Modern Byzantine Studies. Washington: Dumbarton Oaks, 1982. XXI, 218 p.

Книги трьох авторів:

Калакура Я., Рафальський О., Юрій Ю. Українська культура: цивілізаційний вимір. Київ: ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.

Книги чотирьох і більше авторів описуються за назвою:

Монашество и монастыри, XI – XX вв.: ист. Очерки; Я. Н. Шапов и др.; отв. ред. Н. В. Сеницина. Москва : Наука, 2005. 344 с.

Історія Візантії. Вступ до візантиністики; Л. В. Войтович та ін.; за ред. С. Б. Сорочана та Л. В. Войтовича. Львів: Априорі, 2011. 880 с.

Окремий том з багатотомного видання:

Грушевський М. С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн.; редкол. П. С. Сохань (голова) та ін. Київ: Наукова думка, 1994. Т. 5. 704 с.;

История Франции: в 3 т.; ред. коллегия: А. З. Манфред (отв. ред.) [и др.]. Москва: Наука, 1972. Т. 1. 359 с.

Jones A. H. The Later Roman Empire. 284 – 602. A Social, Economic and Administrative Survey, Oxford: Blackwell, 1964. Vol. 3. 448 p.

Приклади бібліографічного опису статей

Статті із журналів:

Зазуляк Ю. Veri et perpetui terrarum Russie heredes: шляхи легітимації прав на земельну власність серед руської шляхти в середині XV ст. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 1999. Вип. 34. С. 95–107.

Смуток І. Адміністративно-територіальний устрій королівських маєтків у Галичині XVI – XVIII ст. (Самбірська економія) . *Київська старовина*. 2000. № 6. С. 34–41.

Kazhdan A. Do We Need a New History of Byzantine Law? *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*. Wien, 1989. Bd. 39. P. 1–28.

Статті із збірників:

Зазуляк Ю. Взаємовідносини старост і шляхи в Галицькій Русі пізнього середньовіччя. *Центральна і Східна Європа в XV – XVIII століттях: питання соціально-економічної та політичної історії. До 100-річчя від дня народження професора Дмитра Похилевича*; за ред. Л. Зашкільняка і М. Крикуна. Львів: Львівський державний університет ім. І. Франка, 1998. С. 75–86.

Вінниченко О. Шляхетські тестаменти в канцелярії (На матеріалах львівських та перемишльських гродських актів першої половини XVIII століття). *Urzędy państwowe, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu kulturowym i etnicznym w okresie od XV do XIX wieku. Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej w Okunince koło Włodawy 10–12 września 2007 roku*; pod redakcją Henryka Gmiera i Janusza Łosowskiego. Kraków, 2010. S. 635–655.

Maguire H. The Heavenly Court. *Byzantine Court Culture from 829 to 1204*; ed. By H. Maguire. Washington: Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 1997. P. 247–256.

Статті з енциклопедій:

Магомедов Б. В. Готи. *Енциклопедія України*. Київ: Наукова думка, 2004. Т. 2: Г–Д. С. 177–178.

Корсунский А. Р. Вестготы. *Советская историческая энциклопедия*. Москва: Сов. энциклопедия, 1963. Т. 3: Вашингтон – Вячко; гл. ред. Е. М. Жуков. С. 396–398.

Статті з газет:

Махун С. Переяславська рада – 1654: політична поразка України чи День возз'єднання. *Дзеркало тижня*. 2014. Вип. 2: 24 січня – 31 січня.

Процес Brexit триває. Як це позначиться на Україні. [Інтерв'ю представника України при ЄС Миколи Точицького]. *Голос України*. 2019. 6 листопада.

Степанюк Т. Будинок Косачів виявили завдяки Ользі Косач-Кривинюк. *Волинь*. 2018. 8 жовтня.

Рецензії:

Іваненко В., Кривошеїн В. [Рецензія на кн.:] Історик і влада; відп. ред. В. Смолій; творчий керівник проекту І. Колесник. Київ: Інститут історії України НАН України, 2016. 543 с. *Український історичний журнал*. 2018. № 1. С. 210–214.

Волощук М. Рец. ALBA RUSCIA: белорусские земли на перекрестке культур и цивилизаций (X – XVI вв.); отв. ред. А. В. Мартинюк. Москва: Квадрига, 2015. 256 с. *Український історичний збірник*. 2017. Вип. 19. С. 456–460.

Як видно з наведених прикладів, якщо використовується стаття з журналу чи збірника, то в перелік вноситься вона, а не журнал чи збірник.

У переліку використаних джерел і літератури не допускається скорочень, які використовуються в посиланнях.

Електронні ресурси:

Войтович Л. Готи на території України: результати досліджень на початок XXI століття. *Археологічні дослідження Львівського університету*. 2008. Вип. 11. С. 35–64. URL: www.nbu.gov.ua (дата звернення: 10.10 2021).

Плахонін А.Г. Галл Анонім (Gall Anonim) та його хроніка. *Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д*; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. Київ: Наукова думка. 2004. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Gall> (дата звернення: 24.10 2021).

6. ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

На попередній захист і захист бажано підготувати презентацію результатів дослідження.

При підготовці презентації слід дотримуватись таких вимог:

- викладати матеріал стисло, максимально насичуючи текст інформацією;
- ретельно структурувати інформацію;
- використовувати загально прийняті скорочення;
- використовувати короткі та змістовні заголовки;
- важливу інформацію виділяти шрифтом;
- кожному положенню відводити окремий абзац;
- головну думку абзацу викладати в першому рядку абзацу;
- використовувати таблиці, діаграми, схеми з метою компактної подачі важливих фактів;
- графічний матеріал має доповнювати текст, а не заміняти його;
- увесь матеріал має бути вичитаний, щоб не було граматичних, стилістичних і орфографічних помилок.

Додаткові вимоги до змісту:

- кожен слайд повинен відображати одну думку;
- текст має складатися з коротких слів і простих речень;
- рядок має містити 6 – 8 слів;
- дієслова повинні бути в одній часовій формі;
- заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду;
- у заголовку мають бути великі та малі літери (а не тільки великі);
- слайди мають бути не надмірно яскравими (найкраще поєднання кольорів шрифту і фону: білий на темно-синьому, чорний на білому, жовтий на синьому);

- кількість блоків інформації під час відображення статистичної інформації на одному слайді не повинно бути більше чотирьох;
- підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею;
- всі слайди презентацію мають бути витримані в одному стилі.

7. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ПЕРЕДНЬОГО ЗАХИСТУ І ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерські роботи проходять попередній захист на засіданні кафедри за встановленим графіком, але не пізніше як за місяць до захисту. На попередній захист студент/ка повинен/на подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора випускної кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді студента/ки на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту роботи;
- виступ наукового керівника про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ДЕК. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ДЕК, встановлює термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру. На цьому ж засіданні кафедри затверджуються рецензенти магістерської роботи

Висновок-витяг із засідання кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед ДЕК.

Рецензування випускних кваліфікаційних робіт проводять висококваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проектних організацій, викладачі, які є фахівцями з певної спеціальності та, як правило, працюють в інших навчальних закладах. Склад рецензентів затверджує декан факультету (інституту) за поданням завідувача випускової кафедри вищого навчального

закладу. Рецензент випускної кваліфікаційної роботи не повинен бути співробітником кафедри, магістерські роботи якої він рецензує. Не дозволяється також призначення керівників випускних кваліфікаційних робіт для взаємного рецензування робіт.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань студентів. Особливу увагу в ній потрібно звернути на:

- актуальність теми;
- вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;
- наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- достовірність результатів і обґрунтованість висновків;
- стиль викладу й оформлення роботи;
- недоліки роботи.

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що відгук керівника – це в основному характеристика професійних якостей випускника/ці та його роботи в процесі підготовки роботи, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо випускної кваліфікаційної роботи (див. додаток Ж. *Орієнтовна форма рецензії на випускну кваліфікаційну роботу*).

Студент/ка має право заздалегідь ознайомитися із текстом рецензії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Не пізніше як за 20 днів до захисту студент/ка подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи з висновком завідувача відповідної кафедри про допуск до захисту;
- письмовий відгук наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання кваліфікаційної роботи без зазначення оцінки;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу з рекомендованою оцінкою.

На захист випускних кваліфікаційних робіт у ДЕК подають:

- зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи з висновком завідувача кафедри про допуск до захисту;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу з зазначенням рекомендованої оцінки;
- подання голові ДЕК щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи (проекту) із довідкою успішності студента/ки (див додаток 3. *Орієнтовна форма подання голові ДЕК щодо захисту випускової кваліфікаційної роботи*).

Крім цього, голові ДЕК до захисту випускної кваліфікаційної роботи можуть бути подані:

- опубліковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь;
- документи, які вказують на практичне застосування роботи тощо.

Захист проводиться на відкритому засіданні ДЕК. На захисті можуть бути присутні і брати участь в обговоренні всі бажаючі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента/ки про зміст роботи;
- відповіді студента/ки на запитання членів ДЕК та осіб, присутніх на захисті;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;
- відповіді студент/ки на зауваження, висловлені в рецензії;
- підсумкове слово студента/ки;
- рішення комісії про оцінку роботи.

У доповіді студенту/ці слід висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; охарактеризувати джерела, історіографію, розкрити структуру роботи; вказати, що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних

рекомендаціях; якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

Доповідь студента/ки не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити необхідні таблиці, діаграми, графіки. Захист випускної кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі ДЕК.

Результати захисту випускної кваліфікаційної роботи визначаються за національною (чотирибальною) шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» та за 100-бальною шкалою. Оцінка з випускної кваліфікаційної роботи виставляється на закритому засіданні ДЕК і оголошується її головою на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

8. НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Оцінювання результатів складання державних іспитів та захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань:

за національною (чотирибальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

за 100-бальною шкалою:

- 90–100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками,
- 82–89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
- 75–81 балів – добре – в цілому змістова робота зі значними помилками;
- 67–74 балів – задовільно – чітко, але зі суттєвими недоліками;

– 60–66 балів – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям;

– менше 60 балів – незадовільно.

Рішення ДЕК про оцінку випускної кваліфікаційної роботи ухвалюється на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови ДЕК є вирішальним.

При визначенні оцінки роботи повинна бути врахована думка рецензента, виступ студента під час захисту своєї роботи, його відповіді на зауваження рецензента та на запитання членів екзаменаційної комісії. ДЕК оцінює саму магістерську роботу, а також бере до уваги письмовий відгук наукового керівника.

Повторний захист випускних кваліфікаційних робіт з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист випускної кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня державної атестації, ДЕК ухвалює рішення про те, що студент є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому випадку ДЕК встановлює: може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою навчального закладу. Повторний захист випускної кваліфікаційної роботи дозволяється протягом трьох років після закінчення вищого закладу освіти, але не раніше, як під час наступної державної атестації.

Студент/ка, який/а отримав/ла незадовільну оцінку за випускну кваліфікаційну роботу, відрховується з вищого навчального закладу. Йому/їй видається академічна довідка встановленого зразка.

9. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ (ТЕЗАУРУС)

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам освітньої

програми.

Відгук наукового керівника – оцінка особи, яка здійснює безпосереднє керівництво підготовкою та написанням кваліфікаційної роботи; складається із обґрунтування актуальності теми, логічності і структури викладення матеріалу, якості огляду й аналізу літератури, коректності цитувань і посилань на наведені в тексті цитати інших авторів, коректності й обґрунтованості вибору методів дослідження, якості емпіричного матеріалу, ретельності обробки експериментальних даних, коректності формулювання власних висновків, відповідності висновків меті та завданням роботи; аналізу повноти, завершеності, ступеню самостійності, якості оформлення роботи, практичної цінності роботи, а також особистого внеску студента в розробку порушених у роботі проблем.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Дескриптори Національної рамки кваліфікацій: автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв’язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності; знання – осмислена та засвоєна суб’єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні); комунікація – взаємозв’язок суб’єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності; уміння - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв’язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній

мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа (компетентний орган) встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами.

Кваліфікація освітня – кваліфікація, що присуджується вищими навчальними закладами на підставі виконання вимог Стандартів вищої освіти.

Кваліфікація професійна – кваліфікація, які присуджується на підставі виконання вимог професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами.

ДОДАТКИ

Додаток А. Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи

Деканові історії, політології та національної безпеки Волинського національного університету імені Лесі Українки

_____ (прізвище, ініціали)

студента (ки) _____ групи спеціальності _____ освітньо-професійної програми _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему магістерської роботи _____

Науковим керівником прошу призначити _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Підпис

Візи:

Завідувач кафедри

Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Додаток Б. Форма завдання на випускню кваліфікаційну роботу та зразок
індивідуального плану-графіка виконання магістерської роботи

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут)

Кафедра

Освітній ступінь _____

Спеціальність

(код і назва)

Освітньо-професійна програма

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

Керівник роботи

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи

4. Дата видачі завдання _____

*Зразок індивідуального плану-графіку виконання
магістерської роботи*

Етапи виконання	Термін виконання
Вибір теми, складання плану-графіка виконання роботи та попереднього плану роботи	Вересень (1-й семестр)
Пошук та опрацювання джерел, наукової і методичної літератури	Жовтень – грудень (1-й семестр)
Написання першого розділу роботи	Січень (1-й семестр)
Написання другого розділу роботи	Лютий (2-й семестр)
Написання третього розділу роботи	Березень (2-й семестр)
Написання четвертого розділу роботи	Квітень (2-й семестр)
Написання вступу та висновків. Публікація результатів роботи	Травень-червень (2-й семестр)
Складання списку використаних джерел та літератури, оформлення додатків. Доопрацювання всього тексту роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	Вересень-жовтень (3-й семестр)
Попередній захист роботи	Початок листопада (3-й семестр)
Подання роботи на кафедру у зброшурованому вигляді разом з іншими необхідними документами	Початок грудня (3-й семестр)

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток В. Зразок титульного аркушу випускної кваліфікаційної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра всесвітньої історії

На правах рукопису

ІВАНЕНКО ПЕТРО МИКОЛАЙОВИЧ

**ВІДНОСИНИ МІЖ ЦЕРКОВНОЮ І ЦИВІЛЬНОЮ ВЛАДОЮ У
ВІЗАНТІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ (IV – VI СТ.)**

Спеціальність: 014 «Середня освіта. (Історія)»

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Історія, правознавство.

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
ПЕТРЕНКО ПАВЛО ІВАНОВИЧ,
доктор історичних наук, професор

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри всесвітньої історії

від _____ 2021 р.

Завідувач кафедри

(_____) _____

підпис

ПШ

ЛУЦЬК – 2022

Додаток Г. Зразок анотації
Анотація

Борченко А. С. Озброєння і тактика ведення бою в Столітній війні
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр».

У роботі проаналізовано еволюцію озброєння нападу та захисту, а також тактику ведення бою англійськими та французькими арміями в роки Столітньої війни.

Магістерська робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та наукової літератури. У вступі визначається актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження та завдання дослідження. Об'єктом дослідження є Столітня війна (1337–1453 рр.) як військовий конфлікт, що охопив декілька західноєвропейських країн. Предметом дослідження є озброєння і тактика ведення бою в Столітній війні. Метою дослідження: розкрити еволюцію озброєння і тактики, яка використовувалася в боєвих діях англійськими та французькими загонами періоду Столітньої війни

В першому розділі представлено історіографічний та джерельний огляди зазначеної проблеми, вказано на основні методи дослідження. У другому розділі проаналізовані економічні та політичні причини, що призвели до кількох битв та розгортання тривалих воєнних дій, які в історіографії отримали назву «Столітня війна». Також розкрито співвідношення матеріальних і військових сил Французького та Англійського королівств на 1330-і роки.

В третьому розділі йдеться про тактичні прийоми та озброєння французьких та англійських лицарів, які використовувалися в найвідоміших битвах другої половини XIV століття: при Кресі та Пуатьє; звернута увага на склад військ за способом формування, соціальним складом, результативністю дій. У четвертому розділі представлено еволюцію зброї та лицарського обладунку в першій половині XV століття, з'ясовано причини перемоги англійців у битві під Азенкуром. Наголошено на зростанні ролі піхоти різних типів у веденні переможного бою, показано застосування першої вогнепальної зброї та облогових машин. Розкрито військовий подвиг Жанни д'Арк в битві за Орлеан. Висвітлено тактичні прийоми ведення бою на завершальному етапі війни. П'ятий розділ містить рекомендації щодо використання матеріалу магістерської роботи на уроках історії в середній школі.

За результатами роботи зроблено висновки. Підкреслено вплив Столітньої війни на розвиток військової справи в Західній Європі в наступні століття. Використання довгого луку було одним з факторів, що спричинили еволюцію захисного спорядження. Організація найманої армії вимагала від державної адміністрації чимало зусиль, що призвело до розвитку бюрократичного апарату. Широка соціальна база армії знівельовала монополію рицарства на веденні війни, що відобразилося в політичному устрої Англії та Франції.

Ключові слова: Англійське королівство, арбалетники, лучники, облогові машини, рицарська кіннота, Столітня війна, Французьке королівство.

Додаток Д. *Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи)*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. [назва розділу]	
1. [назва підрозділу]	
2. [назва підрозділу]	
[і так далі, якщо є інші параграфи]	
РОЗДІЛ II. [назва розділу]	
[і так далі, якщо є інші розділи й підрозділи]	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	
ДОДАТКИ.....	

Державний архів Волинської області

Ф. 35. Волинська духовна консисторія. 1703 – 1946 рр. Оп. 1

1. Спр. 322. Протоколи засідань консисторії (19 лютого 1882 р. – 31 грудня 1884 р.), 175 арк.

10. Спр. 30. Клірові відомості церков Володимир-Волинського повіту за 1884 р., 369 арк.

Ф. 361. Луцький повітовий земський суд (1797–1831 рр.). Луцький повітовий суд (1831–1872 рр.). Оп. 1.

18. Спр. 113. Справа по звинуваченню селян села Боратин, які працювали в релігійні свята. 1829 – 1831 рр., 24 арк.

Державний архів Житомирської області

Ф. 1. Волинська духовна консисторія, 1741–1921 рр. Оп. 1.

22. Спр. 255. Рапорт волинського і житомирського єпископа в Синод про зібрані в єпархії пожертвуваннях з метою збору нових сил для відбиття нашестя французьких військ. 1812 р., 143 арк.

Ф. 158. Канцелярія Волинського єпархіального архієрея, 1865–1913 рр. Оп. 1.

27. Спр. 18. Про звільнення протоієрея Пурієвича від посади члена консисторії і про особи, представлених на цю посаду. 1872 р., 6 арк.

30. Копія циркулярного отношения Г. Обер-Прокурора Св. Синода, от 14 января сего 1894 года за № 515. *Волинские епархиальные ведомости*. Кременец, 1894. Официальная часть. № 9. С. 198.

31. Об общих средствах призрения для всего служащаго при церквах духовенства. Высочайше утвержденное мнение Государственного Совета. 1867.

Мая 22. *Полное собрание законов Российской империи. Собрание второе*. Санкт-Петербург: тип. 2 Отделения Собственной е. и. в. канцелярии, 1871. Т. XLII. № 44 610. С. 797–798.

41. Анофранка Н. Релігійныя і свецкія аспекты шлюбнаго заканадаўства Расійскай імперыі ў першай палове XIX ст. (на прыкладзе заходніх губерняў).

Історія релігій в Україні: науковий збірник світлій пам'яті професора Ярослава Дашкевича (1926–2010). Львів: Інститут релігієзнавства філія Львівського музею історії релігії, «Логос», 2016. Частина 1: Церковна історія. С. 282–293.

51. Жилюк С. І. Російська православна церква на Волині: 1793–1917 рр. Житомир.: Журфонд, 1996. 180 с.

59. Крижанівський О. П., Плохій С. М. Історія церкви та релігійної думки в Україні. Навч. посібник: у 3-ох книгах. Київ: Либідь, 1994. Кн. 3: Кінець XVI – середина XIX ст. 336 с.

69. Літургія та її загальне поняття, служіння Івана Златоустого і Василя Великого. URL: http://osvita.ua/vnz/reports/_relig/21267/ (дата звернення: 22.10.2021).

74. Никольский Н. М. История русской церкви\$ 3-ие изд. Москва: Политиздат, 1985. 448 с.

88. Снайдер Т. Перетворення націй: Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569–1999; пер. з англ. Київ : Дух і літера, 2012. 464 с.

96. Федевич К. І., Федевич К. К. За Віру, Царя і Кобзаря. Малоросійські монархісти і український національний рух (1905–1917 роки); пер. з рос. Київ: Критика, 2017. 308 с.

108. Шип Н. А. Навчально-виховна система Київської духовної академії (1819–1919 рр.). *Проблеми історії України XIX – початку XX ст.* Київ, 2008. Вип. 15. С. 195–211.

126. Kowalewska M. Akademia Zamojska. URL: <http://www.ptta.pl/pef/pdf/a/akademiazamojska.pdf> (дата звернення: 11.05. 2022).

127. Likowski E. Dzieje kościoła unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku. Wydanie drugie. Warszawa : b. m. w., 1906. Cz. II. 148 s.

128. Skinner B. The Western front of the Eastern church: Uniate and Orthodox conflict in eighteenth-century Poland, Ukraine, Belarus, and Russia. Illinois: Published by the Northern Illinois University Press, 2009. 290 p.

Додаток Ж. Орієнтовна форма рецензії на випускню кваліфікаційну роботу

Міністерство освіти і науки України

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Рецензія

на магістерську роботу студента

_____ (назва спеціальності, освітньої програми)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Тема магістерської роботи _____

Актуальність теми _____

Наявність самостійних розробок автора. _____

Практична цінність і основні висновки та рекомендації. _____

Наявність недоліків _____

Оцінка рецензента (за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»))

Рецензент _____

(підпис)

(прізвище, посада)

« ___ » _____ 20__ р.

Додаток 3. *Орієнтовна форма подання голові ДЕК щодо захисту випускової кваліфікаційної роботи*

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Подання
голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту
випускної кваліфікаційної роботи**

Направляється студент/ка _____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ до захисту випускної кваліфікаційної роботи за спеціальністю «_____» освітньо-професійною програмою «_____» на тему _____

Випускна кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету історії, політології та національної безпеки _____ Я. Б. Ярош

Довідка про успішність

Студент/ка _____ за період навчання на факультеті історії, політології та національної безпеки з 2018 року до 2020 року повністю виконав(ла) навчальний план за спеціальністю «_____» освітньо-професійною програмою «_____» з таким розподілом оцінок за лінгвістичною шкалою: відмінно ___ %, дуже добре ___ %, добре ___ %, задовільно ___ %, достатньо ___ %; шкалою ECTS: A ___ %; B ___ %; C ___ %; D ___ %; E ___ %.

Методист факультету _____

Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Керівник роботи _____

« _____ » _____ 20 року

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу (проект)

Випускна робота (проект) розглянута. Студент(ка) _____ допускається до захисту даної випускної кваліфікаційної роботи (проекту) в ДЕК.

Завідувач кафедри _____

« _____ » _____ 20 року

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вимоги до оформлення дисертацій. Наказ Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 25.03.2020).
2. Договір про співпрацю з ТзОВ «АНТИПЛАГІАТ» № В06-05/01 від 06 травня 2022 року.
URL:https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/
3. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/
4. «Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проєкти)» Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/dokumentatsiya/normatyvni-dokumenty-snu-imeni-lesi-u/>
5. Положення про організацію навчального процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/dokumentatsiya/normatyvni-dokumenty-snu-imeni-lesi-u/>
6. Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/dokumentatsiya/normatyvni-dokumenty-snu-imeni-lesi-u/>
7. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату. URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/